

FONTFRONT 2025

KISBETŰK NAGY CSATÁJA

Kövi Krisztina

Boldog, akit a szenvedélye segít, hogy csatát nyerjen.

MARIE-HENRI BEYLE | STENDHAL

A szóban forgó harcterén pedig minden bizonnyal rettenthetetlen betűfanatikuskok sorakoznak fel, ám innentől – és egyébként is – a fegyverkezésnek vége, a betűk letétnek, a hidegháborús feszültségeket enyhítendő a nép (közönség) aktivizálódik – az ő támogatásuk alapján dől el a résztvevők sorsa, vagyis kerülnek ki a nyertesek az előszűrt, fronton szemben álló felek közül...

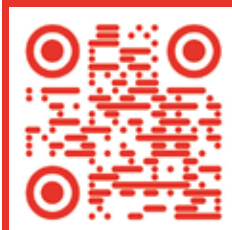
Ennyit ködösítésnek, alább pedig minderről érthetően – a címadó kezdeményezésről a FONTFRONT egyik főszervezőjét, Cuba Gergőt kérdeztük.

Kérlek, mesélj, honnan indultok, milyen elképzelésekkel, célkitűzésekkel hívtátok életre a FontFrontot?

2011-ben Halasi Zoli kezdeményezésére páran szakmabeliek összegyűltünk egy Facebook-

FONTFRONT az interneten:

» fontfront.hu

» Facebook

» Instagram

...és e-mail a levelezni vágyóknak
hello@fontfront.hu

Szemfüles olvasóknak

FontFront vs. FONTFRONT – mindkét változattal találkozhatunk a szövegben; ez nem hiba, hanem a régi és az új megkülönböztetése.

csoportban, hogy kiszakadjunk a hétköznapi tervezőmunkájából és megmérgettsük magunkat. Az elképzelésünk az volt, hogy egy-egy betűt minél

kreatívabbszabadabb módon kell megtervezni, »jobban«, mint az ellenfél. Itt még párosával kellett jelentkezni, tehát lehetett előre tudni, hogy kivel mérkőzik meg az ember, sőt tulajdonképpen sokszor ez volt a motiváció. Barátságos mérkőzések voltak ezek, kollégák, osztálytársak között.

Én személy szerint a legelejétől benne voltam, és akkor frissdiplomás tervezőként nagyon élvezetes volt részt venni ebben a közösségi megmozdulásban, amelynek még a nevét is közösen szavazta meg a csoport. Terveztünk kurrens betűt, verzálokat, számok is voltak, lehetett ékezeteket használni, sőt a vége felé még ligatúrákra is lehetett nevezni.

A győzelem szimbolikus volt, szakmai dicsőség járt nyere ményként.

Pár évig szépen nőtt a létszám, és heti gyakorisággal zajlottak

a mérkőzések az online térben. Példátlan, játékos aktiváció volt ez akkoriban a szakmában, amely teret biztosított a fejlődésnek, barátságos versenyzésnek, és nem utolsósorban heti rendszerességű kapcsolódásnak és szakmai párbeszédnek, inspirálódásnak.

Ezután hosszú szünet állt be. Minek köszönhetően éledt újjá a kezdeményezés?

Egy idő után az egyre növekvő csoportlétszám következtében heterogénebb lett a szakmai színvonal, és ezzel párhuzamosan a szakmai közösség lelkesedése is mérséklődött, az érdeklődés fokozatosan alábbhagyott.

Halasi Zoli sem csinálhatta örökké – a szabadidejét beáldozva – ezt a projektet, így végül 2014 áprilisában sor került az utolsó párbajra.

2023-ban Tánczos Korinna művészeti menedzser

– a Kastner Community hibrid művészeti tér kurátoraként – kért fel, hogy a jubileumi Budapest Design Week programjára egy tervezőgrafikai fókuszú tárlatot találjunk ki.

Korinna mesterdiplomájában a magyar grafika 21. századi közösségi szerveződéseit vizsgálta (többek között a FontFrontot), így miután kiderült, mi lesz a BDW éves tematikája

– az elmúlt húsz év nagy designpillanatainak megünneplése –, rögtön a FontFront jutott az eszünkbe, amit saját szabadidőnkben, teljesen nonprofit alapon kezdtünk el megszervezni. Először csak egy FontFrontot megidéző kiállítást terveztünk életre hívni, de nagyon belelkesedtünk, és elég gyorsan eljutottunk oda, hogy inkább támasszuk fel az ikonikus játékot.

A legelején természetesen megkerestük Zolit is, hogy egy kicsit átalakítva újraéleszténék a projektet –ő nagyon örült a kezdeményezésünknek. Ez számomra egy úgynevezett »full circle« pillanat volt, hiszen Zoli anno a tanárom volt, és tulajdonképpen átadta nekem a FontFront stafétáját. Több egyeztetés után végül

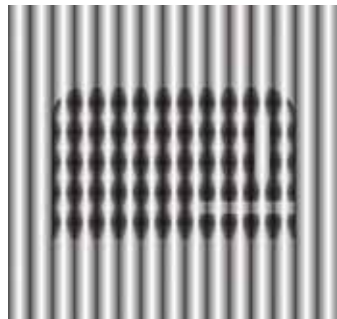
Azt gondoltam, hogy az a mértékű aktivitás és közösségi érzés, amit a FontFront adott anno, nem nagyon van most jelen hazánkban. Persze vannak díjak, programok, de a FontFront ezeken kicsit – úgy gondolom – felül állt, átívelte őket. És szerintem átívelte a generációk közötti szakadékokat is.

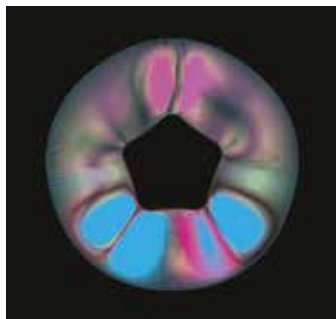
bá és elérhetőbbé tenni, ezért teljesen ingyenes versenyzési körülményeket teremtettünk, bárki jelentkezhet. A professzionális színvonal biztosítását viszont nagyon fontosnak tartottuk, ezért bevezettünk egy erős szakmai szűrőt a pályázati rendszer és a zsűri által. Fontosnak tartottuk azt is, hogy legyen ennek az egésznek

megszületett a mostani rendszer: pályázni lehet betűtervekkel, amelyek közül egy szakmai zsűri választja ki betűnként a legjobb kettőt, amiket aztán párban, párbajonként kiállítunk, és a közösségi média felületeken lehet a párbajozókra szavazni, ugyanúgy, mint régen. A játék új kiadását is szeretnénk volna minél nyitottab-

Úgy éreztem, hogy újra lenne tere a hazai szakmai életben egy kötetlen, jó hangulatú, nagy tervezői szabadságot biztosító kreatív játékot létrehozni, amivel talán újra meg lehetne mozgatni az egyébként kicsit ellaposodott szakmabeli közösségi életet. A párbajozás részét, mint formátum, mindenképpen meg akartuk tartani, de szeretnénk volna ezt valahogy kicsit újragondolni és az offline térbe is kiterjeszteni, megmutatni a nagyközönség számára.

*Mezei Krisztián · Gábos József
Párwin Izabella · Ujszászi Péter
Morvai Péter · Bartha Sándor
betűi hasábonként fentről lefelé*

egy, a későbbiekben kutatható lenyomata, ezért evidens volt, hogy minden kiállításról készüljön egy katalógus is. Ez egy magas minőségű művészeti album, amelyben kötet nélkül található meg a párbajozó alkotások, így aki megvásárolja a kiadványt – azon túl, hogy támogatja a projekt fennmaradását –, gyakorlatilag 52 darab falra tehető művel lesz gazdagabb. A katalógust (ahogy egyébként a komplett arculatot is) én tervezem, magánkiadásban

jelentetjük meg, ISBN számmal ellátva, és a főbb szakkönyvtárakba mindig beadunk pár példányt.

Az album minden évben a fő-támogatóink, az Europapier Budapest Kft., illetve a GRAVUS Nyomdaműhely segítségével valósul meg.

Jelen formájában a versenyhez kiegészítő események is kapcsolódnak. Ezekről, ha szólnál...

A FONTFRONT egyik fő célkitűzése a tervezőgrafikában – és határterületeiben – rejlő kreatív potenciál bemutatása és a szakma minél szélesebb rétegeinek aktivizálása – offline, közösségi élményeken keresztül is. Ennek fényében nem csak és kizárólag a betűpárba-jokkal és a szavazással szeretnénk volna megmozgatni a közönséget (közösséget), hanem egyéb szakmai kísérőprogramokat is kitalálunk évről évre, amiket jellemzően a kiállítás ideje alatt tartunk meg.

A kerekasztal-beszélgetéseken igyekszünk releváns témákat feldolgozni, és minél több generációt megszólaltatni.

A meghívottaknál a legfontosabb szempont, hogy az adott témában jártasak legyenek, illetve szeretnénk minél több perspektívát meghallgatni, úgyhogy nemcsak tervezőket szólaltatunk meg, elméleti oldalról is szoktunk szakembereket, művészeket meghívni. Idén például arról beszélgettünk, hogy »Meddig betű a betű?« – erről Benczúr Emese képzőművész is megkérdeztük Balla Dóra és Simon Péter Bence mellett.

Még idei programként ennek a beszélgetésnek valószínűleg lesz egy folytatása (ez jelenleg

szervezés alatt áll), mert úgy éreztük, hogy bár nagyon kellemes szakmai vita alakult ki, maradt még annyi megvitatni való gondolat és kérdés, amennyivel meg lehetne tölteni még egy egyórás beszélgetést.

Az előző években izgalmas workshopokat is szerveztünk, amelyek analóg tipográfiai megközelítésekre és a kísérletezésre fókuszáltak.

Az idei kiírás az angol ábécé kurrens karaktereire fókuszál.

Tavaly a verzálokat vettétek gondozásba. Azt megelőzően pedig

Varázscseruza – a fotók tanúbizonysága szerint a grafikák megelevenedtek a kiállításmegnyitón, akárcsak a retró mesében...

Alant Dörfler Enikő életre kelt betűterve, illetve ahogyan az alkotótól megtudtuk, a kis lény volt előbb – azaz a (fotó)modell: »Egy ideje foglalkozom saját báb-karakterek készítésével, és kíváncsi voltam hogyan működne az egyikőjük betűként, így amikor megkaptam az y-t, nem volt kérdés, hogy ezzel a kis figurámmal, Sushival szeretném megvalósítani, aki textil, drót, gyurma és akrilfesték használatával készült, a fotót pedig digitálisan alakítottam.«

szintén kurrens betűtervekkel lehetett nevezni.

Nem szaladnék előre az időben, de felmerült bennem a kérdés, vajon mi lesz a következő?

Magyar ábécé, központosági karakterek, számok...?

Vagy a verzál-kurrens váltakoztatása adja a mindenkori vázat?

Egyelőre maradunk a kurrens és verzál rotációnál, de természetesen szóba került már, hogy izgalmas lenne később ezen változtatni, bővíteni.

Még az is lehet, hogy valamilyen rendhagyó formában, vagy más időpontban, kiegészítésként a »hagyományos« FONTFRONT mellett lesznek különkiadások, akár például kizárólag dinamikus, mozgó betűkkel (erre ugyanis nagy az érdeklődés), vagy akár számokkal, ligatúrákkal, de egyelőre ez még nagyon a jövő zenéje, maradjon meglepetés! Szerintem ezekben az első években még nem baj, ha kicsit kiszámíthatóbb a dolog és tudja a pályázó, hogy melyik évben mire számíthat – így lehet rá készülni, inspirálódni.

Jellemzően kik vesznek részt a megmérettetésen – egyetemi hallgatók, vagy már a szakmában tevékenykedő kollégák?

Nagyon örülünk neki, hogy célkitűzésünknek megfelelően egészen széles rétegeket sikerül elérnie a versenynek (és a programoknak is).

Abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy szinte mindegyik nagyobb művészeti egyetem felhívja már a hallgatók figyelmét a pályázatra, így jelentős százalékot tesznek ki a diákok, de szép számmal érkeznek a jelentkezések olya-

noktól is, akik már lediplomáztak, vagy régebb óta a szakmában vannak.

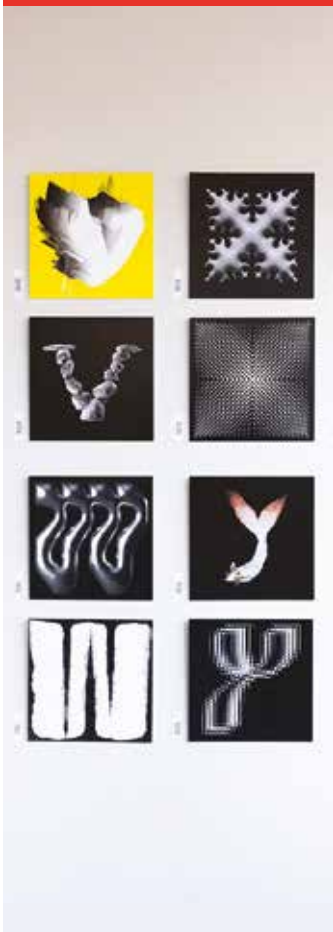
Előfordult már nem egyszer, hogy egy párbajt egy egyetemi tanár és a diákja vívták meg, ezt mindig nagyon jó látni. Kifejezetten izgalmasnak tartjuk azt is, hogy néha más, rokon szakterületekről – például nyomdatechnika, építészet vagy fotográfia – is jelentkeznek pályázók.

Arra is büszkék vagyunk, hogy eddig minden évben volt néhány külföldi nevezés, pedig egyelőre erre nem fókuszálunk. Szóval összességében elmondható, hogy elég vegyes a nevezők összetétele, aminek mi nagyon örülünk, és bízunk benne, hogy csak még vegyesebb lesz a jövőben.

A beküldött munkákat első körben szakmabéliek értékelik.

Mik a kiválasztási szempontok eme rosta során?

Nagyon nehéz lenne ezt konkrétan definiálni. A FONTFRONT egyik szépsége pont az, hogy

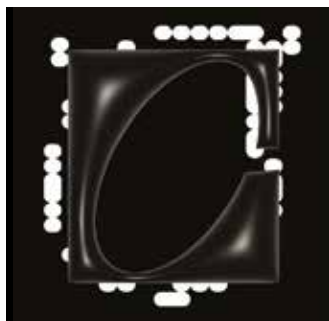
nem tudunk (és nem is akarunk) konkrét zsűrizési szempontokat megfogalmazni, hiszen ez egy teljesen szabad tervezői játék.

Igyekszünk többféle szempontot behozni, amikor felkérjük a zsűrit, ezért több generációból és specializációból is válogatunk, illetve idén először elméleti oldalról is meghívtuk

Farkas-Zentai Lilit, aki nem tervezőgrafikusként egészen máshogy szemlélte a pályamunkákat. De egyébként minden zsűritag kicsit más szemmel nézi a munkákat, nagyon sokféle objektív (és persze szubjektív) szempont is felmerül. Nem csupán azt vizsgáljuk, hogy egy pályamunka tipográfiaiailag mennyire van rendben, hanem azt is, hogy mennyire kreatív. Emellett figyelembe vesszük a trendeket is. Mind a nemzetköziet, mind az adott évre vonatkozóan

a pályamunkákban láthatóakat is. Minden évben van egy-két grafikai megoldás, amire nagyon sok verziót látunk – idén ilyen volt például a »glitch«, illetve tavaly és még idén is népszerűek voltak a »bubble« betűk –, ez persze nem azt jelenti, hogy akkor ezek a pályamunkák mind bekerülnek (vagy mind nem) a kiállításra.

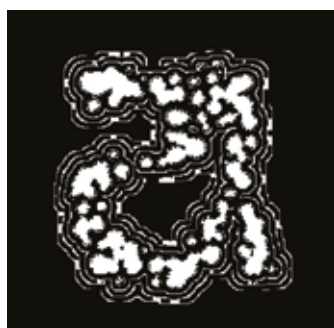
Aztán vannak a »klasszikusabb« megközelítések, amikor kevésbé művészi vonalon indulva valaki nagyon izgalmas betűt (betűformát, stílust) alkot. Ez is lehet befutó. A végelenségig leegyszerűsített megoldásokat már nem is említem, amikor valaki pimasz módon egyetlen vonalból ter-

*Imreh Sándor · Molnár Péter
Kocsi Dávid · Lakosi Krisztián
Druzsin Nikolett · Birizdó Liza
betűi hasábonként fentről lefelé*

vez egy betűt. Ezek között is van olyan, ami instant kedvenc, de ez sem garantált siker, sőt az ilyen munkák általában nagyon megosztják a zsűrit. Talán úgy tudnám összegezni, hogy végeredményben a balansz az, ami dönt. Feszítjük a tipográfia és a képzőművészet határait, absztrakciókat vizsgálunk, formai megoldáso-

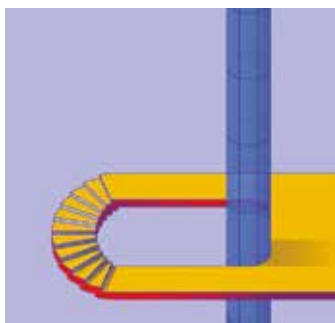

kat és kivitelezésbeli különbségeket nézünk, trendeket mérlegelünk. Ezeket minden zsűritag máshogy súlyozza és általában valahol az arany középponton vannak a kiállított munkák.

*A végső győztesekről azonban a közönség dönt...
Nem tartotok attól, hogy ilyenformán az eredmények azoknak a javára alakulnak, akiknek nagyobb a »hátszélük« (baráti és/vagy ismeretségi körök, akik szavazásra buzdíthatóak)?*

Talán rosszhiszemű a feltételezés, de hát ilyen a világ... Szóval arra gondolok itt, hogy nem feltétlenül szakmai szempontok (vagy legalábbis objektív választások) alapján dől el a párbajt vívók sorsa – még ha itt inkább a szuggesztív látvány és kevésbé a tipográfia szabályai felé tolódik is a hangsúly...

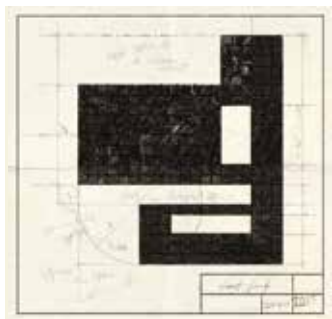

Szerettük volna az eredeti FONTFRONT imázsát nem teljesen megváltoztatni, így a közösségi szavazást mindenképpen meg akartuk tartani a tíz évvel ezelőtti játék szerkezetéből – ezt egyfajta homage gesztusnak is tekinthetjük, de a közösségi élményhez is egyértelműen hozzátesz. És tulajdonképpen ahogyan régen is szimbolikus volt a győzelem, úgy most is az: mindenki nyert, aki részt vett és csatába került. Sőt, a párbajok alkotói kiállításra kerül-

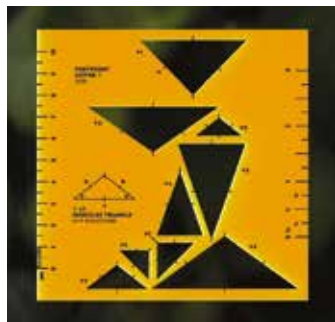
nek – amit több ezren látnak –, valamint a FONTFRONT művészeti albumba is bekerülnek, mindez már eleve nyeremény. A szakmai szűrő alapvetően a zsűritől jön, csak olyan munkák kerülhetnek ki, amik szakmailag rendben vannak, megállják a helyüket. Ezenfelül már a pályázati kiírásnál is próbáljuk »észrevétlenül« szűrni,

hogy csak olyanok jelentkezzenek, akiknek nem teljesen ismeretlen a tipográfia. Jó példa erre a verzál és kurrens betűk versenyeztetése, amit a kiírásban is mindig direkt így, szakszavakkal fogalmazunk meg, és nem áruljuk el, hogy melyiknek mi a definíciója. A finisszázon, ahol kihirdetjük a párbajok nyerteseit, szakmai

*Tőrincsi Krisztián · Veres Vica
Hartauer Gábor · Paczánt Bence
Szőke Csaba · Mezei Flóra
betűi hasábonként fentről lefelé*

különdíjakat is kiosztunk, ezeket erre külön meghívott szakemberek, stúdiók ítélik oda. Tavaly többek között ArtHungry, Phenom Magazin, Brandguide és Önzine Magazin különdíjak kerültek kiosztásra. Az idei szakmai különdíjak még szervezés alatt állnak, de a tavalyi támogatók mellett idén biztosan lesz például egy nyomdatechnikai

különdíj is a GRAVUS Nyomda-műhely jóvoltából, és tárgyalunk felsőoktatási intézményekkel is. Ahogy a zsűrizésnél is említettem, itt nem kizárólag tipográfiai feltételeknek kell megfelelni, ezért úgy gondoljuk, az általunk felépített rendszerben nem baj, ha a végső döntés a közönségé. Elvégre egy kiállítás is akkor igazán sikeres, ha sokan nézik meg, nem?

Erre nem lehet nemet mondani – nem?...

A számokban gondolkodóknak
 » mintegy 800 kisorsolt betű
 » közel 1200 pályamunka
 » 26 párbaj, 52 kiállított mű
 » további 85, a megnyitón
 levetített shortlistes karakter
 » összesen tehát 137 kiemelt
 betűterv...

Akinek az érdeklődését sikerült
 felcsigázni, az a cikkben elhelye-
 zett QR-kódokat beolvasva visz-
 szarepülhet a kiállítás(megnyitó)
 boldog pillanataihoz, és persze
 megtekintheti az eseményen
 bemutatott egyedi karaktereket.

A ZSÚRI TAGJAI

» *Cuba Gergő*
 Red Dot-díjas tervezőgrafikus,
 a METU tanára
 » *Demeczky Nóra*
 designer, a DE_FORM stúdió
 társalapítója
 » *Farkas-Zentai Lili*
 újságíró, szerkesztő,
 kommunikációs szakember
 » *Halasi Zoltán*
 Ferenczy Noémi-díjas grafikus-
 művész, a FontFront alapítója,
 a győri Design Campus docense,
 a METU szaktanára
 » *Simon Péter Bence DLA*
 Red Dot-díjas tipográfus,
 a MOME Tervezőgrafika Tudás-
 központ vezetője
 » *Solymosi Mór*
 a XXIII. Tervezőgrafikai Biennálé
 fődíjas tervezőgrafikusa,
 tipográfus
 » *Szabó Andrea*
 Ferenczy Noémi-díjas tervező-
 grafikus, a Magyar Képző-
 művészeti Egyetem oktatója

SZERVEZŐK (balra)

» *Cuba Gergő*
 » *Tánczos Korinna*
 » *Halasi Zoltán*

A cikkben Mohai Balázs fotói
 láthatóak.